

БЫРӦДНЫ

ПРАВО-ТРОЦКИСТСКОЈ БАНДА!

Возмушцајтчӧмӧн да не-
годујтӧмӧн тӧдмалісны уна
миллион советскӧй јӧз чу-
довішницӧй преступленіе-
јас јылыс, кодјасӧс вӧчӧма
Бухаринӧн, Рыковӧн, Јаго-
даӧн, Крестинскіјӧн да фа-
шизмӧн мукӧд продажнӧй
понјасӧн.

Чудовішницӧјӧс преступ-
леніејасыс, кодјасӧс вӧчӧ-
ма троцкистско-бухаринскӧй
выродокјасӧн. Кор во сайын
суд воџо сувтисны антисо-
ветскӧй троцкистскӧй центр-
са участникјас Пятаков,
Радек да мукӧдјас, кор став
мір воџын вӧлі разоблачи-
тӧма налыс зывӧктана зло-
дејаніејасӧс, кажитис,
мыј сійӧ предел, медбӧрја
виџ, кодыс улӧџ оз поз
усны. Но троцкистско-бу-
харинскӧй каннибалјас вев-
тыртисны ставӧс, мыј вер-
мис леџны медса изошпрен-
нӧй воображеніе. Медбӧрја
процесс вылын вӧлі ер-
дӧдӧма сӧмын преступле-
ніејаслыс јукӧнсӧ, кодјас-
сӧс вӧчӧма Јуда-Троцкіјӧн
да сылӧн соошшичјасӧн.
Бегласӧмӧн да зѳебасӧмӧн,
следјасӧс чышкӧмӧн, најӧ
признајтисны сӧмын сыны,
мыјын вӧлі изобличитӧма.
Ӧжыгјтчӧм бандитјас, најӧ
кӧсјисны зѳены советскӧй
народыс человечество во-
џын асланыс преступлені-
ејаслыс став мерасӧ.

Ез удајччы! Доблестнӧй
советскӧй разведка кужис
разоблачитны ужалыс на-
родлы врагјаслыс преступ-
нӧй делӧјасӧс. Сійӧ тувјаліс
подсудимӧјјас скамја
бердӧ подлӧй право-троц-
кистскӧй бандитјаслыс ша-
ка.

Следствијеӧн установитӧ-
ма, мыј заговорса уна
вескодлыејас да участник-
јас важӧн-нын служитисны
иностранныј разведкајаслы
да уна во чӧж занімајтис-
ны шпионажӧн.

Матерӧй шпионјас Троц-
кіј, Бухарин да Рыков за-
даніејас серті, планјас
серті, кодјасӧс думајтӧма
да разработајтӧма фашист-
скӧй генералнӧй штабјасын,
„право-троцкистскӧй блок-
са“ участникјас шпионитис-
ны, вѳедитисны, котырталіс-
ны дѳиверсияјас, виӧмјас.

Разум сӧкыда способен
тӧрӧдны право - троцкист-
скӧй извергјаслыс став под-
лостсӧ да коварствосӧ. Сі-
јӧ најӧ приказ серті најом-
нӧй мортвыс кыпӧдіс ре-
вольвер да, бӧрсаӧн полдӧ-
мӧн матыстчӧмӧн, розӧдіс
предателскӧй пуладӧн Сер-
геј Миронович Кировлыс
светлӧй јурсӧ. Революці-
ялӧн пламеннӧй трибун јы-
лыс, морт јылыс, кодсӧ
уна со јӧз шуисны прӧстӧс
да ласковӧй нѳмӧн „Миро-
ныч“, паметыс некор оз
вушјы мѳан сознајіеыс.
Нем кежлӧ прокланитӧма
фашистскӧй мортвысјасӧс,
кодјас гырӧдетисны ассы-
ныс хішшиӧй лапјаснысӧ

великӧй большевик вѳрӧн!

Вунӧдлытӧм Сергеј Ми-
ронович Киров вӧлі не зик
ӧти жертваӧн право троц-
кистскӧй, фашистскӧй пон-
јаслӧн. „Право - троцкист-
скӧй блок“ делӧ куџа
следствијеӧн установитӧма,
мыј мыжаланајас врач-фа-
шистјас отсӧгӧн злӧдејскӧ-
ја виисны партіјалы помтӧм
преданнӧй большевикӧс В. В.
Кужышевӧс, стојкӧй чекіст
В. Р. Менжинскіјӧс да ве-
ликӧй писател - гуманист
А. М. Гор'кијӧс.

Сондӧн мынтасны мѳанлы
Киров, Кужышев, Менжин-
скіј, Гор'киј олӧмыс фашист-
скӧй изуверјас уна дас рабо-
чӧй-стахановец вѳрыс, код-
јас усисны најӧ лутӧй дѳи-
версияјас жертваӧн!

„Право-троцкистскӧй блок-
са“ участникјас—сійӧ ма-
терӧй предателјас да шпи-
онјас, кодјас имеитӧны ас-
ланыс мышку сайын прес-
тупнӧй дејателностлыс уна
вога стаж. Тајӧ делӧ куџа
зайыс ӧткымын мыжаланајас
прӧјдітисны царскӧй охран-
калыс выучка, вӧліны по-
лиціјалӧн провокаторјасӧн
да агентјасӧн нӧшта рево-
лүцијадӧ-на. Налӧн главар-
јас Троцкіј да Бухарин дас
војасӧн чукӧртисны пемыд
выјас большевистскӧй пар-
тіјалы паныд, советскӧй
властлы паныд, народлы
паныд тыш вѳлӧ. 1918
воын-нын, Брестскӧй мир кы-
рымалан кадколастӧ, Буха-
рин сѳшусана „левӧй“ ком-
мунистјас лагерыс аслас
соошшичјаскӧд да Троц-
кіј аслас группакӧд котыр-
тисны „левӧй“ есерјаскӧд
ӧтлаын советскӧй властлы
паныд заговор. Тајӧ мерза-
вѳејасыс секи-нын вӧліны
ӧтвыв германскӧй импѳри-
ализмкӧд. Најӧ кӧсјисны вос-
пользутчыны сӧкыдлунја-
сӧн, кодјасӧс сійӧ кадас пе-
реживајтліс страна, сы мо-
гыс, медым путкылтны со-
ветскӧй правѳтелство, арес-
тутны да выны В. І. Ле-
нинӧс, І. В. Сталинӧс да
Ј. М. Свердловӧс да власт
асланыс кӧд бостӧмӧн, бер-
гӧдны страна капитализм
туј вѳлӧ.

Ленинлы да советскӧй
властлы паныд тајӧ пре-
ступленіејасыс, кодјасӧс
даситисны троцкистјас да бу-
харинецјас нӧшта 1918 во-
га кадколастӧ, ердӧдӧны
налыс став воџӧ изменні-
ческӧй ужсӧ. Уна војас
чӧж тајӧ профѳесионалнӧй
провокакторјасыс јара нудіс-
ны тыш социализмлы паныд.
А кор, социализмлыс
победнӧй мунӧмсӧ кутны
најӧ зѳлӧмјаслы паныд, пар-
тіја да советскӧй власт ше-
дӧдісны решајущӧй побе-
дајас, тајӧ мерзавѳејасыс,
народ дѳнӧ зѳер сама лӧг-
лунӧн тырӧмӧн, помӧџ ву-
засисны душананыс і телӧ-
наныс фашистскӧй развед-
кајаслы.

(Помсӧ вѳӧд 4 лістб.)

„Коми АССР-са Верховнӧй Сӧветӧ бӧрјысӧмјас јылыс положеніе“ јылыс

Коми АССР-са Исполком президиумлӧн шуӧм

Коми АССР-са Исполкомлӧн президиум ШУӦ:

Ошкыны „Коми АССР-са Верховнӧй Сӧветӧ бӧрјысӧмјас јылыс положе-
ніејас“ проект да пыртны сійӧс Коми АССР-са Х созыва Исполком VIII-ӧд
пленумлы вѳдлалӧм вѳлӧ

Коми АССР Исполкомса председателлыс ӧбјазанностјас нудыс—І. КЫџЛУРОВ.

Коми АССР Исполкомса секретарлыс ӧбјазанностјас нудыс—ФІЛІППОВ

1938 во март 4 лун.

ПРОЕКТ

Коми АССР-са Верховнӧй Сӧветӧ бӧрјысӧмјас јылыс положеніе

1-ӧй глава

Бӧрјысан сістѳема

1-ӧй статѳа. Коми АССР-
са Конституција 105-ӧд
статѳа подув вылын Коми
АССР-са Верховнӧй Сӧветӧ
депутатјасӧс бӧрјомјас нуд-
ӧдӧны бӧрјысӧмјасӧн все-
общӧй, равнӧй да вескыд
бӧрјысан право подув вы-
лын гусӧн гӧлӧсујтӧмӧн.

2-ӧй статѳа. Коми АССР-
са Конституција 106-ӧд статѳа
подув вылын депутат-
јасӧс бӧрјомјас всеобщӧ-
јӧс: Коми АССР-са став
гражданаӧн, кодјаслы ты-
ріс 18 арӧс, најӧ расӧвӧй да
націоналнӧй прѳнадлежност
вѳлӧ, вероисповѳданіе, ӧб-
разователнӧй ценз, осед-
лост, социалнӧй проісхож-
деніе, имущественнӧй по-
ложеніе да воџа дејател-
ност вѳлӧ вѳдӧдтӧг ем пра-
во участвуетны депутатја-
сӧс бӧрјомјасын да лоны
бӧрјомјасӧн Коми АССР-са
Верховнӧй Сӧветӧ, јӧјјас
кынзі да јӧз кынзі, кодјасӧс
судитӧма судӧн бӧрјысан
правојасыс лішітӧмӧн.

3-ӧй статѳа. Коми АССР-
са Конституција 107-ӧд статѳа
подув вылын депутат-
јасӧс бӧрјомјас равнӧјӧс:
быд гражданаӧнлӧн ем ӧти
гӧлӧс; став гражданаыс
бӧрјысӧмјын участвуетны
ӧткоѳ основаніејас вылын.

4-ӧй статѳа. Коми АССР-
са Конституција 108-ӧд статѳа
подув вылын нывбабајас
пользутчӧны бӧрјысан да
бӧрјомӧн лоан правоӧн
мужчинајаскӧд ӧткоѳа.

5-ӧй статѳа. Коми АССР-
са Конституција 109-ӧд статѳа
подув вылын граждана,
кодјас состоитӧны Краснӧй
Арміја радјасын, пользут-
чӧны бӧрјысан да бӧрјо-
мӧн лоан правоӧн став
гражданаӧд ӧткоѳа.

6-ӧй статѳа. Коми АССР-
са Конституција 113-ӧд статѳа
подув вылын бӧрјысӧм-
јас дырјі кандидатјас вы-
ставлајтчӧны бӧрјысан ок-
ругјас серті.

II-ӧд глава

Бӧрјысысјаслӧн списокјас

7-ӧй статѳа. Карјасын
бӧрјысысјаслӧн списокјас
лӧсӧдӧны ужалыс јӧз де-
путатјас карса Сӧветӧн, а
сіктса местајасын—ужалыс
јӧз депутатјаслӧн сіктса
(ѳеревнаса) Сӧветӧн.

8-ӧй статѳа. Бӧрјысысјас
списокјасӧ пыртеӧны став
граждана, кодјаслӧн ем
бӧрјысан право да кодјас
олӧны (пыр лѳбӧ временнӧ)
списокјас лӧсӧдіг кежлӧ
тајӧ Сӧвет терріторіја вы-
лын, кодјаслы бӧрјысан лун
кежлӧ тыріс 18 арӧс.

9-ӧй статѳа. Бӧрјысыс-
јас списокјасӧ оз пыртеы-
ны јӧз, кодјасӧс лішітӧма
бӧрјысан правојасыс судеб-
нӧй прѳговорјас серті бӧр-
јысан правојасыс лішітӧм
куџа прѳговорын урчитӧм
став срок чӧжыс, а сіѳ-жӧ
јӧз, кодјасӧс признајтӧма
законӧн лӧсӧдӧм пӧрадо-
кӧн јӧјјасӧн.

10-ӧй статѳа. Бӧрјысыс-
јаслӧн списокјас лӧсӧдӧ-
ны быд бӧрјысан участо-
кын алфавітнӧй пӧрадокӧн
ов, нѳм, вѳч, арлыд да бӧр-

јысыслыс олан места індӧ-
мӧн да кырымавсӧны ужа-
лыс јӧз депутатјас Сӧвет-
са председателӧн да сек-
ретарӧн.

11-ӧй статѳа. Бӧрјысыс-
јас пӧвсыс некод оз вермы
лоны пыртӧма ӧтѳыс ун-
жык бӧрјысан списокӧ.

12-ӧй статѳа. Бӧрјысыс-
јаслӧн списокјас, кодјас
(бӧрјысысјасыс) состоитӧны
воінскӧй частјасын да вој-
сковӧй сојѳѳиненіејасын,
лӧсӧдӧны командованіеӧн
командѳрӧн да војеннӧй
комиссарӧн кырымалӧмӧн.
Став мукӧд војеннӧй слу-
жашшӧјјас пыртеӧны бӧр-
јысысјас списокјасӧ олан
места серті ужалыс јӧз
депутатјаслӧн соответству-
јушӧй Сӧветјасӧн.

13-ӧй статѳа. Бӧрјысыс-
јаслӧн списокјас избѳрател-
нӧй участокјасын, кодјас
лӧсӧдӧны болнѳајасын,
рӧділнӧй керкајасын, сана-
торіјајасын да мукӧд ле-
чебнӧй учреждѳеніејасын,
составлајтсӧны кыѳі вѳсыс
граждана вѳлӧ, сіѳі і ме-

ѳіцінскӧй персонал вѳлӧ,
кодјас сулалӧны дежур-
ство вылын бӧрјысӧмјас
лунӧ.

Бӧрјысӧмјасын оз вермы-
ны прѳітны участіе вѳсыс-
јас, кодјас находѳтчӧны
скарлатинознӧй да дѳітерѳі-
нӧй ӧтѳеленіејасын.

14-ӧд статѳа. Бӧрјысӧм-
јасӧѳ 30 лун воџжык ужа-
лыс јӧз депутатјаслӧн Сӧ-
вет став јӧзӧс тӧдмӧдӧм
могыс ӧшӧдалӧ бӧрјысыс-
јаслыс списокјас лѳбӧ обес-
пѳивајтӧ бӧрјысысјаслы
пӧзанлун тӧдмасын тајӧ
списокјаснас Сӧвет поме-
шѳеніеын.

15-ӧд статѳа. Бӧрјысыс-
јаслӧн подлнныкыс
вѳсӧб ужалыс јӧз депутат-
јас соответствуюшӧй Сӧ-
ветын да воінскӧй частын
лѳбӧ војсковӧй сојѳѳинені-
еын.

16-ӧд статѳа. Бӧрјысыс-
јаслыс список јӧзӧдан да
бӧрјысан лун костын бӧр-
јысысӧн ассыс олан места-
сӧ вежігӧн ужалыс јӧз
депутатјаслӧн Сӧвет, код
улын сійӧ овліс, сетӧ сылы
Централнӧй избѳрателнӧй
комиссіјаӧн лӧсӧдӧм форма
серті „гӧлӧсујтан право
вѳлӧ удостовѳреніе“ да
пасјӧ бӧрјысысјаслӧн спи-
сокӧ—„муніс“; оланін выл
местаын—пыр лѳбӧ времен-
нӧ оланін местаын—бӧрјы-
сыс пыртеӧ бӧрјысысјас-
лӧн списокӧ личнӧй удосто-
вереніе петкӧдлӧм бӧрын,
а сіѳ-жӧ „гӧлӧсујтан право
вѳлӧ удостовѳреніе“ пет-
кӧдлӧм бӧрын.

17-ӧд статѳа. Бӧрјысыс-
јас списокын неправілност
јылыс (списокјасӧ сујтӧм,
списокјасыс ісклүчитӧм, ов,
нѳм, вѳч зугӧм, списокјасӧ
бӧрјысан правојасыс ліші-
тӧм јӧзӧс неправілноја су-
јӧм) шыӧдчӧмјас сетсӧны
ужалыс јӧз депутатјаслӧн
Сӧветӧ, коді јӧзӧдіс спи-
соксӧ.

18-ӧд статѳа. Ужалыс
јӧз депутатјас Сӧветлӧн
исполнѳителнӧй комѳтет бӧр-
јысысјас списокјасын не-
правілност јылыс быд шы-
ӧдчӧм ӧбјазан вѳдлавны ку-
јім лунја срокӧн.

19-ӧд статѳа. Бӧрјысыс-
јас списокын неправілност

(Воџӧ вѳӧд 2-ӧд лістб.)

Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас жылыг положеніе

V-öд глава

Избирательнöй комисси́яжас

34-öд статта. Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза Центральнöй избирательнöй комисси́я лöсöдöб общественнöй организа́цияжас да ужалыг жöз обществожас да представителжас да вынөдөдö Комі АССР Верховно́й Сöвет Президиумöн öтщöш бöржысöмжаслыг лун жöзöдöмкөд.

35-öд статта. Центральнöй избирательнöй комисси́я лöсöдöб председател, председателöс вежыс, секретар да 8 шлен составын.

36-öд статта. Центральнöй избирательнöй комисси́я:

а) вöздö Комі АССР-са став территория вылын бöржысöмжас мунгöн „Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас жылыг положеніе“ стöча олөмö пöртöм бöрса;

б) видлалö избирательнöй комисси́яжаслыг неправилнöй действе́ежас вылö норасöмжас да вöчö норасöмжас куза окончательнöй решеніежас;

в) лöсöдö печатжаслыг, избирательнöй жашчикжаслыг образецжас, „гöлөсүтан право вылö удостовереніежас“ форма, избирательнöй бюллетеніжаслыг да налы конвертжаслыг форма да рöм, бöржысöмжас списокжаслыг форма, гöлөсжас лыддöм куза протоколжаслыг форма, бöржöм жылыг удостовереніежаслыг форма;

г) регистрируйтö Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржöм депутатжасöс;

д) сдajтö бöржысöмжас куза делопроизводство Комі АССР-са Верховно́й Сöветлөн мандатнöй комисси́яжас.

37-öд статта. Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза быд избирательнöй округын лöсöдöб Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза Окружнöй избирательнöй комисси́яжас.

38-öд статта. Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза Окружнöй избирательнöй комисси́яжас лöсöдöб общественнöй организа́цияжас да ужалыг жöз обществожас да представителжас да вынөдөдö Комі АССР-са Верховно́й Сöвет Президиумöн бöржысöмжасöз 55 луныг не сорөнжык.

39-öд статта. Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза Окружнöй избирательнöй комисси́яжас лöсöдöб председател, председателöс вежыс, секретар да 6 шлен составын.

40-öд статта. Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза Окружнöй избирательнöй комисси́яжас:

а) вöздö ужалыг жöз депутатжас Сöветса соотвеству́ющöй исполнителнöй комитетжасöн бöржысан участокжас аскадын котыртöм бöрса;

б) лöсöдö бöржысан участокжаслыг пöрадковöй номержас;

в) вöздö бöржысöмжаслыг списокжас аскадын лöсöдöм да став жöзлы тöдöмöз најöс вайöдöм бöрса;

г) регистрируйтö Комі АССР-са Конститүциялыг да „Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас жылыг положеніежас“ требованіежас соблюдайтöмөн Комі АССР-са Верховно́й Сöветö депутатöн выставитöм кандидатжасöс;

д) снабжайтö Участковöй избирательнöй комисси́яжасöс лöсöдöм формаа избирательнöй бюллетеніжасöн да конвертжасöн;

е) нудöб гöлөсжас лыддöм да устанавливайтö округ куза бöржысöмжаслыг результатжас;

ж) мөдөдö Центральнöй избирательнöй комисси́яжас бöржысöмжас куза делопроизводство;

з) бöржöм депутатжаслыг сетö бöржöм жылыг удостоверениее.

41-öд статта. Участковöй избирательнöй комисси́яжас лöсöдöбны общественнöй организа́цияжас да ужалыг жöз обществожас да представителжас да вынөдөдö каржасын ужалыг жöз депутатжаслыг карса Сöветжасöн, а сиктса местажасын—ужалыг жöз депутатжаслыг районнöй Сöветжасöн—бöржысöмжасöз 40 луныг не сорөнжык.

42-öд статта. Участковöй избирательнöй комисси́яжас лöсöдöб председател, пред-

седателöс вежыс, секретар да 2—6 шлен составын.

43-öд статта. Участковöй избирательнöй комисси́яжас:

а) примитö бöржысан участок куза избирательнöй бюллетеніжас;

б) Комі АССР-са Верховно́й Сöветлөн депутатжасö быд кандидат куза нудöб гöлөсжас лыддöм;

в) мөдөдö бöржысöмжас куза делопроизводство Окружнöй избирательнöй комисси́яжас.

44-öд статта. Заседаніежасыс Центральнöй избирательнöй комисси́яжас, Окружнöй да Участковöй избирательнöй комисси́яжаслыг лыддөсöнны действе́лнöй, на вылын-кö участвуйтöны комисси́яжас общöй составыг жынгыс унжыкөн.

45-öд статта. Избирательнöй комисси́яжасын став вопросжасыс решайтöны гöлөсжаслыг прöстöй болшинствоын; öтмында гöлөс дь рji — председателлөн гöлөсжаслыг сетö перевес.

46-öд статта. Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас нудöмкөд жичöм рöскоджас вöчөны государство щöт вылö.

47-öд статта. Центральнöй избирательнöй комисси́яжас, Окружнöй да Участковöй избирательнöй комисси́яжас име́тöны асыныс печат Центральнöй избирательнöй комисси́яжас лöсöдöм образец серти.

VI-öд глава

Комі АССР Верховно́й Сöветса депутатжасö кандидатжасöс выставла́тан пöрадон

48-öд статта. Комі АССР-са Верховно́й Сöветö кандидатжасöс выставла́тан право обеспечивайтöб общественнöй организа́цияжаслы да ужалыг жöз обществожаслы—Комі АССР-са Конститүция 113-öд статта подув вылын: коммунистическöй парти́нöй организа́цияжаслы, профессиона́лнöй сою́зжаслы, кооперативжаслы, томжöз организа́цияжаслы, культурнöй обществожаслы да мукöд организа́цияжаслы, коджасöс регистрируйтöма законöн лöсöдöм пöрадон.

49-öд статта. Кандидатжасöс выставла́тан право пöртöны олөмö общественнöй организа́цияжаслы да ужалыг жöз обществожаслыг кыз республиканскöй органжас, сиз-жö i районнöй органжас, сиз-жö i предпріятіежасын рабочöйжаслы да служащöйжаслы, воинскöй частжасын—красноарме́ежаслы общöй собрани́ежас, а сиз-жö i колхозжасын крестаналөн, совхозжасын—совхозжаслы рабочöйжаслы да служащöйжаслы общöй собрани́ежас.

50-öд статта. Депутатжасö кандидатжас оз вермыны лоны Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза Окружнöй избирательнöй комисси́яжас а шленжасöн, а сиз-жö сижö округса Участковöй избирательнöй комисси́яжас а шленжасöн, кöні најöс выставитöма депутатö кандидатöн.

51-öд статта. Бöржысöмжасöз 30 луныг не сорөнжык, став общественнöй организа́цияжаслыг лöсöдöб обществожас, коджас выдвигайтöны Комі АССР Верховно́й Сöветса депутатö кандидатжасöс, обязанöс регистрируйтöны депутатжасö кандидатжасöс Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза соотвеству́ющöй Окружнöй избирательнöй комисси́яжас.

52-öд статта. Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза Окружнöй избирательнöй комисси́яжас обязанöс регистрируйтöны Комі АССР Верховно́й Сöветса депутатжасö став кандидатжасö, коджасöс выставитöма общественнöй организа́цияжасöн да ужалыг жöз обществожасöн Комі АССР-са Конститүциялыг да „Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас жылыг положеніежас“ требованіежасöс соблюдайтöмөн.

53-öд статта. Общественнöй организа́цияжаслыг лöсöдöб ужалыг жöзлөн общество, коджас выдвигайтöны кандидатöс Комі АССР Верховно́й Сöветса депутатö, обязанöс представитны Окружнöй избирательнöй комисси́яжас ташöм документжас:

а) собрани́ежасыг лöсöдöб заседаніежасыг, кодй выдвинітис депутатö кандидатöс, президиумса шленжасöн кырымалöм протокол, налыс

жылыг шыöдчöм видлалöм бöрын, ужалыг жöз депутатжас Сöветлөн исполнителнöй комитет обязан лöсöдöб пыртны бöржысöмжас списокö колана вескөдöмжас, лöсöдöб сетны шыöдчыглы писменнöй справка сылыс шыöдчöмсö мөмөдöтöм помкажас жылыг; ужалыг жöз депутатжас Сöветлөн решеніежас сöгласитчөтöм дырji шыöдчыг вермө сет-

ны норасöм народнöй судö. 20-öд статта. Народнöй суд ку́йм лунжа срокөн обязан видлавын списокын неправилност вылö норасöм вогса судебно́й заседаніежас вылын шыöдчыгс да Сöветса представителöс корöмөн да ассыс решеніежас пырыс-пыр жуөртны кыз шыöдчыглы, сиз i Сöветлы. Народнöй судлөн решеніежас окончательнöй.

III-öд глава

Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза бöржысан округжас

21-öд статта. Комі АССР-са Конститүция 22-öд статта подув вылын Комі АССР-са Верховно́й Сöвет бöржысöмжас Комі АССР-са гражданаөн бöржысан округжас серти.

22-öд статта. Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза бöржысан округ лöсöдöб ташöм принцип серти: 4.000 населеніежас—округ вылö. Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза быд бöржы-

сан округ мөдөдö öтi депутатöс.

23-öд статта. Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза бöржысан округжас лöсöдöм нудөдö Комі АССР Верховно́й Сöвет Президиумöн.

24-öд статта. Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза бöржысан округжаслыг список жöзöдөб Комі АССР Верховно́й Сöвет Президиумöн öтщöш бöржысöмжаслыг лун урчитöмкөд.

IV-öд глава

Бöржысан участокжас

25-öд статта. Бöржысан бюллетеніжас примитöм могыс да гöлөсжас лыддöм могыс Комі АССР-са Верховно́й Сöветö бöржысöмжас куза бöржысан округжас пырыс каржаслыг да районжаслыг территорияжас жукед бöржысан участокжас вылö.

26-öд статта. Бöржысан участокжас лöсöдöм нудөдö каржасын ужалыг жöз депутатжаслыг карса Сöветжасöн, а сиктса местажасын—ужалыг жöз депутатжаслыг районнöй Сöветжасöн.

27-öд статта. Бöржысан участокжас лöсöдöм нудөдö бöржысöмжасöз 45 луныг не сорөнжык.

28-öд статта. Сиктсöветлөн территория, кöні лыддөсöб кык сурсыс не унжык олыс, составлайтö, кыз правилö, öтi бöржысан участок; быд сиктын, деревнянын, кöні лыддөсöб 500-сан, но 2.000-ыс не унжык олыс, котыртөдö торжа бöржысан участок.

Сиктжасын, лöсöдöб сиктжас группанын, кöні олысжасыс 500 мортжас ешажык, но 300 мортжас не ешажык, сижö случа́жасын, кор ташöм сиктжасысöн бöржысан участок центрöз расто́жаныгс вевтыртö 10 километр, вермасны котыртсыны торжа бöржысан участокжас.

29-öд статта. Ыли районжасын, кöні унжыкыс посны сиктжас, позö котыртавын бöржысан участокжас 100 морт олысыг не ешажык лыдөн. Вöжывса торжа районжаслы Комі АССР Верховно́й Сöвет Президиум разрешитöмөн лөсöб котыртны бöржысан участокжас 100 мортжас ешажык, но 50 мортжас не ешажык олысөн.

30-öд статта. Каржас, рабочöй посолокжас, а сиз-жö сиктжас да сиктсöветлөн территория, кöні лыддөсöб 2.000 олысыг унжык, жукедны бöржысан участокжас вылö, öтi бöржысан участок вылö 1.500—2.500 морт арталöмөн.

31-öд статта. Воинскöй частжас да во́йсковöй сое́дinenіежас лöсöдöбны торжа бöржысан участокжас 50-ыс не ешажык да 1.500-ыс не унжык бöржысöмжас лыдөн, коджас пырöны бöржысан округö частöн лöсöдöб во́йсковöй сое́дinenіежас сулалан места серти.

32-öд статта. Больничажасын, рöблнöй керкажасын, санатори́яжасын, инвали́джаслыг керкажасын, кöні 50-ыс не ешажык бöржысöмжас, котыртөдöны торжа бöржысан участокжас.

Некымын корпуса больничажасын лөсöб бöржысан участокжас лöсöдöм торжа корпусжасын на пöвсыг быдын 50 бöржысöмжас не ешажык дырji.

Больничажасын да мукöд лечебно́й учрежде́ниежасын, кöні торжа бöржысан участокжас оз котыртсыны, лөсöб бöржысан бюллетеніжас примитöм самöй больничажас да лечебно́й учрежде́ниежас бöржысан комисси́яжас торжөдöм шленжасöн. Сижö случа́жас болничажас снабжайтöны торжа избирательнöй жашчикжасöн.

33-öд статта. Судножас, кöні бöржысöмжаслыг лыдыс 25-ыс не ешажык да коджас бöржысан лунжасöс плаваніежасын, вермөны лöсöдöбны торжа бöржысан участокжас, коджас пырöны бöржысан округжас судносö пріпішитöм места серти.

(ПОМ)

4 - 32

тѡмѡ Јагода кыскіс врачасѡс Левінѡс да Виноградовѡс да профессор Плетневѡс" (том 21, ф. л. 16.)

Мыжалана Јагода подтврѡдїтїс, мы М. А. Пешковѡс вѡлі вѡма сїѡ зада-нїе куза, да вїсталїс:

"1934 вѡса маїн, Кр'учковѡс отсѡгѡн, Макс (М. Пешков) вїсмїс тыяс крупнѡї воспаленїебн, а врачас Левін, Виноградов да Плетнев лечїтїсны сїѡс кувтѡзыс" (том 2, ф. л. 193).

Мыжалана Јагода сїѡс СССР Пышкѡсса фелѡјас куза Народнѡї Комїсар должностыс снїмїтѡм бѡрын прїмїтїс сїѡ-жѡ мерајас СССР Пышкѡсса фелѡјас куза Народнѡї Комїсар Н. І. Јежов јортѡс вїѡм олѡмѡ пѡртѡм куза.

Мыжалана Јагода аслас показанїејасын објаснајтѡ помкајас, кодјас ышѡдїсны сїѡс форсїрујтны террорїстїческѡї акт Н. І. Јежов-лы паныд:

"Менѡ НКВД-ын ужалѡмыс мездѡм, менам меса-таѡ Јежовѡн локтѡм вѡліс полнѡї провал мїјан заговорлы сы вѡсна, мы антїсѡветскѡї органїзацїјаса кадрјасѡс жугѡдѡм кутны оз поѡ. Јежов корсас ставсѡ,—колѡ мездысны Јежовыс. Тајѡ вѡлі зїк ѡтї решенїе, кодѡ ме вої да кодѡс ме заво-фїтї решїтельнѡја дастыны..." (том 2, ф. л. 141, 142).

Ассыс тајѡ замыселѡ Јагода зїлїс пѡртны олѡмѡ аслас сообщнїкјас пыр, меѡса тѡдчана ролыс кодјас пышкын вѡлі мыжалана Булановлѡн.

Мыжалана Јагода да мыжалана Буланов прїзнајтѡм сертї Н. І. Јежов јортѡс вїѡм вѡлі шубѡма пѡртны олѡмѡ тајѡ цел вѡлѡ спецїальнѡ лѡсѡдѡм јадѡн от-равїтѡмѡн.

"Кор Јагодаѡс вѡлі вештѡма НКВД-ыс,—вїсталїс мыжалана Буланов,—сїѡ сетїс меным да аслас лїчнѡї порученец Саволајенлы вескыд за-данїе—отравїтны Јежовѡс" (т. 16, ф. л. 27).

Способјас јылыс, кодјас отсѡгѡн мыжалана Јагода зїлїс пѡртны олѡмѡ Н. І. Јежов јортѡс вїѡм, подробнѡ вїсталїс мыжалана Буланов. Сїѡ вїсталїс, мы сїѡ, Буланов, вѡчїс јадјас-лыс смеѡс, кодѡс вѡлі лѡсѡдѡма Јежов јортѡс отравїтѡм вѡлѡ.

СССР-са Прокуратураын допрос вылын мыжалана Јагода тырвыѡ прїзнајтїс ассыс тајѡ преступленїе-сѡ, да вїсталїс:

"Вынужден прїзнајтны, мы ме дастылі тајѡ преступленїесѡ. Котыр-тї Јежовѡс вїѡм кежлѡ дастысѡм, кычї мортѡс, кодї опаснѡї контррево-люцїоннѡї заговорлы да вермас разоблачїтны мї-јанлыс контрреволюцїоннѡї органїзацїја" (т. 2, ф. л. 209).

Ташѡм ногѡн следствїе лыдѡ тырвыѡ установїтѡмѡн, мы тајѡ фелѡ куза уголовнѡї кывкѡтѡм кыс-кѡм "право-троцїстскѡї блокѡн" руковѡдашѡї

участнїкјас вѡчїсны тер-рорїстїческѡї актјас Г. М. Кїровлы, В. Р. Менжїнскї-лы, В. В. Кузбїшевлы, А. М. Гор'кїлы, М. А. Пе-шковлы паныд да дастїсны уна мукѡ террорїстїческѡї актјас, кодјасѡс ез уфїтны пѡртны олѡмѡ.

Сѡветскѡї фелѡтелјасѡс вїѡмјас завершїтїсны асна-ныс сѡкыд государственнѡї преступленїејаслыс круг, кодјас отсѡгѡн мїјан рѡдї-наса презреннѡї отшщепе-нїцјаслѡн, царскѡї охран-каса провокаторјаслѡн, ино-страннѡї разведкајасса нај-мїтјаслѡн банда, иностран-нѡї капїталїстјаслы мїјан-лыс му да мїјанлыс свобѡ-да вузавлѡмѡн, кѡсїсны пѡртны олѡмѡ сѡветскѡї стрѡї путкылтѡмыс да мї-јан странаын капїталїзм вос-становїтѡмлыс фашїстскѡї план.

Кычї ѡнї тыдовтчїс, та-јѡ чудовїшщнѡї преступ-ленїејасыс ез вѡвны слу-чаїностѡн нї троцїстјаслы, нї правѡјаслы.

Следствїебн установїтѡ-ма, мы 1918-ѡд воын-нын, регыд Октабрскѡї револю-цїја бѡрын, Брестскѡї мїр заклучїтан кадѡ, Бухарїн да сїѡ шусан "левѡї" ком-мунїстјаслѡн сѡлѡн группа да Троцкї сїѡ группакѡд ѡтщѡш "левѡї" есерјаскѡд котыртїсны заговор В. І. Ленинлы, кычї сѡветскѡї правїтелствѡса главалы, па-ныд.

Бухарїн да мукѡд заго-воршїкјас, кычї тајѡ ты-далѡ следствїе матеріал-јасыс, кутїсны асланыс целѡн орѡбны Брестскѡї мїр, путкылтны сѡветскѡї пра-вїтелство, арестујтны да вїны В. І. Ленинѡс, І. В. Сталїнѡс да Ја. М. Сверд-ловѡс да формїрујтны выл правїтелство бухарїнец-јасыс, кодјас секи маскрїва-ка могыс нїмтылїсны агны-сѡ "левѡї" коммунїстјасѡн, троцїстјасыс да "левѡї" есерјасыс.

Сојузса Прокуратураын тавѡса феврал 19 да 20 лунјасѡ допросїтѡм "левѡї" есерјас партїјаса централ-нѡї комїтетын вѡвлѡм шлен В. А. Карелїн 1918 воын есерјас да бухарїнецјас за-говоршїщїческѡї фелѡтел-ност јылыс сетїс ташѡм показанїе:

"Ленинѡн, Сталїнѡн да Свердловѡн јурнѡдан Сѡветскѡї правїтелство-лы паныда тышын "ле-вѡї" коммунїстјаскѡд окончательнѡї соглашенїе мїјан вѡлі вѡѡма ком-мунїстїческѡї партїја VII-ѡд сїезд бѡрын.

"Левѡї" коммунїстјас-кѡд сорнїтѡмјас "левѡї" есерјас ЦК порученїе сертї нѡдїсны Камков, Прошјан да ме" (том 44, ф. л. 86).

Тајѡ сорнїтѡмјас харак-тер да мыжалана Н. І. Бухарїн рол јылыс В. А. Карелїн вѡѡ вїсталїс:

"Бухарїнлѡн предложе-нїе вѡлі—не сувтны пра-вїтелствѡс арестујтѡм вылын, а фїзїческї бы-рѡдны сѡветскѡї власт-лыс руковѡдїтелјасѡс,

медвојѡр, Ленинѡс да Сталїнѡс" (т. 44, ф. л. 38). Тајѡс подтврѡдїтїсны і му-кѡдјас, кодјасѡс допросї-тѡма тајѡ фелѡ куза кычї сѡдїтелјасѡс.

"Левѡї" есерјас партїја Централнѡї Комїтетса вес-кѡдлысјас пѡвсыс ѡтї Б. д. Камков вїсталїс:

"Ме лїчнѡ нѡдлї сорнї Бухарїнѡд, кодї меным зајавїтїс, прїмер-нѡ, со мы: "Брестскѡї мїр вопрос куза Ленин позїцїялы паныд партїја-ын мїјан тыш прїїмајтѡ јѡс формајас. Мїјан рад-јасын дебатујтѡ во-прос "левѡї" есерјасыс да "левѡї" коммунїстја-сыс выл правїтелство лѡсѡдѡм јылыс". Буха-рїн секи індїс Пјатако-вѡс, кычї выл правїтел-ствоын вескѡдлысѡ воз-можнѡї кандїдатѡс, да зајавїтїс, мы правїтел-ство вѡжѡм гѡгѡрвѡсѡ сѡлыс составѡ да јур-нѡдыс Ленинѡс арестуј-тѡмѡн.

Вѡѡ сорнїтѡмјас Бу-харїнѡд нѡдїсны Ка-релїнѡн да Прошјанѡн. Март помагїс кежлѡ "ле-вѡї" коммунїстјас да "левѡї" есерјас кѡстын вѡ-лї вѡма окончательнѡї соглашенїебн сы јылыс, мы: 1) большевїкјаскѡд да сѡветскѡї правїтел-ствѡкѡд тышын "левѡї" коммунїстјас сѡтѡны есер-јасыс органїзацїоннѡї да полїтїческѡї отсѡг. 2) "Левѡї" есерјас да "левѡї" коммунїстјас ѡтувја фелѡствїејасѡн дол-жен лѡны путкылтѡма Ленинлы правїтелство да сформїрујтѡма выл правїтелство "левѡї" ком-мунїстјас да "левѡї" есер-јас составын.

Та бѡрын "левѡї" есер-јас котыртїсны Мїрбахѡс вїѡм да јулскѡї мјатеж. Мїрбахѡс вїѡм да јулскѡї мјатеж дастѡмѡн "ле-вѡї" коммунїстјас вѡлі тырвыѡ тѡдсаѡс" (т. 44, ф. л. 92 оборѡтнѡї).

СССР-са Прокуратураын тајѡ вѡса феврал 19-ѡд лу-нѡ сѡдїтелјас пыдї до-просїтѡм "левѡї" коммунї-стјас группаныс вѡвлѡм руко-вѡдїтелјас да актївнѡї участ-нїкјас В. Н. Јаковлева, В. В. Осїнскї да В. Н. Манцев тырвыѡ подтврѡ-дїтїсны 1918-ѡд вѡса заго-ворлыс емлун, кодѡс вѡлі котыртѡма мыжалана Бу-харїн вѡзмѡстѡм сертї В. І. Ленинлы, кычї сѡ-ветскѡї правїтелствѡса гла-валы паныд, "левѡї" ком-мунїстјас да "левѡї" есер-јас блокѡн.

Сїѡ, В. Н. Јаковлева вї-сталїс:

"Бухарїн меным вїста-лїс сѡщѡм мѡвп, мы полї-тїческѡї тыш бѡстѡ век јонжыка јѡс фор-мајас да фелѡыс оз вер-мы огранїчїтчыны партї-јалы недоверїе јылыс ѡтї полїтїческѡї форму-лїровкабн. Бухарїн зајавї-тїс, мы фелѡыс быт дол-жен вѡны руковѡд-ство вѡжѡмѡ, кодѡд јїтѡдын кыптѡ вопрос Ленинѡс, Сталїнѡс да Свердловѡс арестујтѡм јылыс да весїс најѡс

фїзїческѡја бырѡдѡм јы-лыс" (т. 44, ф. л. 77).

В. В. Осїнскї та куза вїсталїс:

"Ленинлыс правїтел-ство путкылтѡм куза мї-јан мерајас јылыс основ-нѡї сорнїтѡм менам вѡлі Н. І. Бухарїнѡд... 1918 вѡса маїн гѡгѡр (лѡбѡ апрел помын). Менам вѡлі беседа Бухарїнѡд, кор јуалїс, јѡна-ѡ збы-лѡс менам тѡдѡмјас Ле-нинлыс правїтелство арестујтны сѡлѡн кѡсїѡм-јас јылыс.

Бухарїнез сѡссы аслас ташѡм кѡсїѡмыс" (т. 44, ф. л. 54).

Тајѡ "мерајас" јылыс вѡѡ сорнїтѡмѡн, В. В. Осїнскї вїсталїс:

"Левѡї" коммунїстјас да "левѡї" есерјас блок јылыс меным лѡї тѡдса Јаковлевасан, а сѡсѡ Бухарїнсан. Мем вѡлі сїѡ-жѡ тѡдса насан, мы 1918 вѡса мартын лѡбѡ апрелын Бухарїн выстїпї-тїс Москѡвскѡї областнѡї бјуро вылын предложе-нїебн арестујтны Лени-нѡс, Сталїнѡс да Сверд-ловѡс. Секи-жѡ Бухарїн тѡдѡдїс, мы сїѡ кут-чысѡ сѡщѡм вїѡдласѡ, мы правїтелство аре-стујтѡм бѡрын колѡ Ле-нинѡс, Сталїнѡс да Сверд-ловѡс бырѡдны фїзїчес-кї" (т. 44, ф. л. 88 обо-ротнѡї).

Аналогїчнѡї показанїе-јас сѡтїсны Манцев В. Н., кодѡс допросїтѡма Сојузса Прокуратураын тавѡса фев-рал 20-ѡд лунѡ, а іменнѡ:

"Ме подтврѡждајта, мы "левѡї" коммунїст-јас да "левѡї" есерјас кѡстын вѡлі заклучїтѡма блок.

Ме подтврѡждајта, мы, прїмернѡ, мартын-апрелын бјуро узкѡї засѡданїе вылын Буха-рїн вѡчїс доклад, ко-дын лѡїс уна клеветнї-ческѡї утверждѡнїе сѡ-ветскѡї правїтелство ад-рес куза да вѡзїс ко-тыртны сѡветскѡї власт путкылтѡм да арестујт-ны Ленинѡс, Сталїнѡс да Свердловѡс сѡщѡм ногѡн, медем фїзїческї најѡс бырѡдны" (том 44, ф. л. 82).

1918 воын В. І. Ленинлы паныд заговорын Л. Троцкї рол јылыс мыжа-лана Бухарїн вїсталїс:

"Сїѡ кад кежлѡ бара чужїс перевѡротлѡн іде-ја да Ленинѡс, Сталїнѡс да Свердловѡс, кыч партїїнѡї да сѡветскѡї руковѡдство опрѡдела-тыс фїгурајасѡс, арестуј-тан ідеја, тајѡ пѡрїѡ Троцкї вѡзмѡстѡм сер-тї, кодлы "левѡї" есер-јаслѡн предложѡнїе лѡї тѡдса, тыдалѡ кычї ме-чајта, Пјатаковсан" (т. 5, ф. л. 124).

Предварїтельнѡї следст-вїе вылын допросїтѡм В. Н. Јаковлева вїсталїс:

"Троцкї лыдїс, мы полїтїческѡї тыш сѡмын самѡї завоѡдїтѡмас, мы сїѡ вермас вѡны меѡса агрессївнѡї фор-мајасѡ, мы Ленин позї-цїялы паныд мїр јылыс вопрос куза "левѡї" ком-

мунїстјас аѡссны под-фѡержка "левѡї" есерјас-лыс да мукѡ партїја-јаслыс, мы колѡ лѡсѡд-чыны правїтелство вежї-да сѡлыс вѡжѡдјасѡс, јурнѡдысјасѡс Ленинѡс да Сталїнѡс арестујтїг кежлѡ. Троцкї лыдїс, мы революцїјалѡн сѡщѡм јѡс кадколѡстѡ, тыш вѡѡ паскалѡм дырїї, фе-лѡыс вермас не огранї-чїтчыны куш сѡмын вѡжѡдјасѡс арестујтѡмѡн, мы арестыс логїческѡї неїзбежностѡн петѡ і најѡс фїзїческѡја бырѡ-дѡм јылыс вопрос" (т. 44, ф. л. 78).

"Левѡї" коммунїстјас группабн вескѡдлысјас пѡвсыс ѡтї В. Н. Ман-цев, кодѡс допросїтѡма предварїтельнѡї следствїе вылын, вїсталїс:

"Јаковлевакѡд сорнї-тѡм бѡрын некымын лун мыстї менѡ прїг-ласїтїс ас дїнас Троцкї. Менам сѡкѡд вѡлі ыжыд сорнї сїѡ квартїраын, сек-жѡ Троцкї паскыда развївајтїс мѡвп Ленинѡс да Сталїнѡс вїны колѡм јылыс" (т. 44, ф. л. 84).

Следствїе ѡнїја кадѡ располагајтѡ венны вермы-тѡм даннѡїјасѡн сы јылыс, мы 1918 вѡса август 30-ѡд лунѡ есерѡвскѡї террорїст-кабн Ф. Капланѡн В. І. Ленин олѡм вѡлѡ злѡде-скѡї покушенїе лѡїс "ле-вѡї" коммунїстјаслыс, Н. І. Бухарїн јурнѡдѡм улын, да најѡ сообщнїкјаслыс— "левѡї" да правѡї есерјас-лыс, мыжалана Бухарїн вѡзмѡстѡм сертї, преступ-нѡї мѡвпјас олѡмѡ пѡртѡм-лѡн вескыд резултѡтѡн.

ССР Сојузса Прокурату-раын тавѡса феврал 19-ѡд лунса допрос вылын Ка-релїн В. А. вїсталїс:

"Ме дол-жен сїѡ-жѡ прїзнајтны меѡса сѡкыд преступленїе — "левѡї" есерјасѡн да "левѡї" ком-мунїстјасѡн Ленин вѡлѡ покушенїе котыртѡмын участвујтѡм. 20 во чѡж сајѡдїс тајѡ фактыс сѡ-ветскѡї народыс. Вѡлі чебѡма, мы мї есерјас-кѡд ѡтщѡш, Бухарїн на-стаївајтѡм куза, завоѡдї-лїм вїны Ленинѡс. Правѡї есерјаслѡн процесс ез ердѡд тајѡ преступленї-еыслыс збыл обстано-касѡ да ез петкѡд сыын "левѡї" есерјаслыс да "левѡї" коммунїстјаслыс ролсѡ.

Јулскѡї мјатеж бѡрын "левѡї" есерјаслѡн ЦК прїмїтїс решенїе сѡвет-скѡї правїтелствѡкѡд тышын террорїстїческѡї методјасѡ вужѡм јылыс.

Колѡ тѡдѡдны, мы Прошјан і мјатеж бѡрын аѡыслылїс Бухарїнѡд, кодї вескыда сувтѡдїс сы вѡѡ вопрос Ленинѡс фїзїческѡја бырѡдѡм јылыс. Стѡчжыка, Ленин-лы паныда террорїстїчес-кѡї акт јылыс вопрос вѡлі кыпѡдѡма Бухарї-нѡн 1918 вѡса јул мѡд

(Помсѡ вїѡд 6-ѡд лїстѡ.).

Обвінітельнōй заключеніјелōн пом

жынјын. Та јылыс Прош-
жан доложітис міянлы,
„левōй“ есерјас ЦК-са
шленјаслы.

„Левōй“ коммунист-
јаслōн ташōм сама тре-
бованіејс ворсіс ассыс
рол Ленинлы паныда
террорістическōй акт од-
зōдōмын, кодōс вōлі вō-
чōма правōй есерјас ЦК-
ōн“ (т. 44, д. л. 86—87).

Тайōс-жō подтвердітис і
В. В. Осінскіј тавога фев-
рал 19-ōд лунса допрос
вылын, коді висталіс ташōм-
тор:

„1918 во помын Сту-
ков, коді отшōщ Буха-
рінкōд вōлі јітчōма есер-
јаскōд, висталіс меным,
мыј Ленинōс лыјōм, ко-
дōс вōчōма правōй есер-
ка Капланōн, вōлі вō-
чōма не сōмын вескыд-
выв есерјас руководство
індōд серті, но і лоі
„левōй“ коммунистјаслōн
есерјаскōд блокын аска-
дō индōм меропріјатіе-
јаслōн резултатōн, код-
јаскōс вōлі вескōдōма
Ленинōс, Сталинōс да
Свердловōс фізическі
бырōдōм вылō“ (том 44,
д. л. 89).

ССР Сојузса Прокурату-
раын свідетелјас В. В.
Осінскіј, В. Н. Яков-
лева, В. Н. Манцев,
В. А. Карелін да Б. д.
Камков мыжалана Буха-
рінкōд очнōй ставкајас

вылын тырвыјō подтверді-
тисны ассыныс показаніе-
јаскō, кодјаскōс ізложітōма
вылынжык.

Тайō улыкајас сōкыдлун-
улын мыжалана Бухарін
прізнајтис уна преступнōй
фактјас да висталіс:

„Ме должен прізнајтис-
ны, мыј міян вōлі вес-
кыд контакт „левōй“
есерјаскōд, коді подулав-
сіс сōветскōй правітел-
ствоōс да сылыс жур-
нудысјаскōс Ленинōс
Сталинōс да Свердловōс
мырдōн путкылтан плат-
форма вылын, бōрвылас
Ленинōс, Сталинōс да
Свердловōс арестујтōм-
ōн да выл правітелство
лōсōдōмōн...“ (том 5, д.
л. 122 оборотнōй).

Оніја кадō установітōм
даннōјјас преступленіејас
јылыс, кодјаскōс вōчōма
мыжалана Бухарінōн да
народлōн враг Троцкіјōн
1918 воын сōветскōй госу-
дарстволы да сіјō вескōд-
лысјаслы В. І. Ленинлы,
І. В. Сталинлы да Я. М.
Свердловлы паныд, тырвы-
јō јурдōдōны став војō
нудōм преступнōй контр-
революціоннōй ужсō Буха-
рін да Троцкіј бандалыс,
коді мыжавсō преступле-
ніејасын, кодјаскōс сōн
вōчōма фашистскōй развед-
кајас вескыд заданіејас
серті 1921—1937 војас кад-
коластын.

10) Зеленскіј Ісак Абра-
мовіч, чужлōма 1890 воын;
11) Бессонов Сергеј Алек-
сејевич, чужлōма 1892 воын;
12) Ікрамов Акмаль, чужлō-
ма 1898 воын;

13) Ходжаев Фајзулла,
чужлōма 1896 воын;

14) Шаранговіч Васіліј
Фоміч, чужлōма 1897 воын;

15) Зубарев Прокопій
Тимофејевич, чужлōма 1886
воын;

16) Буланов Павел Пет-
рович, чужлōма 1895 воын;

17) Левін Лев Георгіе-
вич, чужлōма 1870 воын;

18) Плетнев дмитріј
дмитріевич, чужлōма 1872
воын;

19) Казаков Ігнатіј Ніко-
лајевич, чужлōма 1891 воын;

20) Максимов-Фіковскіј
Веніамін Адамовіч (Абра-
мовіч), чужлōма 1900 воын;

21) Кр'учков Петр Петро-
вич, чужлōма 1889 воын,—
сын, мыј антисōветскōй
заговора актівнōй участ-
нікјасōн вōлōмōн, вōчісны
зев сōкыд государственнōй
преступленіејас, кодјаскōс
індōма обвиніејас формула
1—5 пунктјасын, кодјас пре-
дусматривајтчōны РСФСР
УК-лōн 58—1 а, 58—2, 58—7,
58—9 да 58—11 статтајасōн,
а мыжаланајас Іванов, Зе-
ленскіј да Зубарев, сыс
кынці, вōчісны преступле-
ніејас, кодјаскōс преду-
смотрītōма РСФСР УК-лōн
58—13 статтаōн.

Вылын индōм став торјас
вōснаыс индōм став мы-
жаланајасыс подлежітōны
ССР Сојузса Верховнōй Суд
Военнōй Коллегіјалы суді-
тōм вылō.

В. В. Осінскіј, В. Н.
Яковлева, В. Н. Манцев,
В. А. Карелін, Б. д. Кам-
ков, І. Н. Стуков, Је. В.
Артеменко, І. В. Запоро-
жен, І. М. Саволајнен,
Г. І. Геменов да С. Б. Чле-
нов куза делōјас торјōдōма
особōй производствōд.

доктор А. І. Виноградов
куза делō сылōн кулōм
вōсна производствōдн ду-
гōдны.

А. С. Јенуکیدзе куза
делō відлалōма СССР Вер-
ховнōй Суд Военнōй Кол-
легіјаōн 1937 вога декабр
15 лунō.

Тайō обвінітельнōй заклю-
ченіесō составітōма Москва
карын 1938 вога феврал 23
лунō.

**ССР Сојузса Проку-
рор А. ВЫШІНСКІЈ.**

Смерт врагјаслы

Івадор (Пал, Сыктывдін
р-н) школаса велōдчысјас
асланыс собраніе вылын,
кор налы велōдчыс виста-
ліс антисōветскōй „право-
троцкістскōй блокн“ вō-
чōм преступленіејас јы-
лыс, шуісны:

— Мі корам Верховнōй
Суд Военнōй Коллегіјалыс
судітны лылыны најōс,
кодјас кōсјылісны мырд-
фны міянлыс, сōветскōй
челафлыс шуда олōм.

Мі висталам ыжыд атō
Јежов јортлы. Сіјō вескōд-
лōм улын славнōй НКВД-са
ужалысјас сува ердōдалōс
ны рōдіналыс врагјаскōс,
міян шуда олōмлыс враг-
Шарыгін да дōна вожд Сталін јор-

Антисōветскōй „право-троцкістскōй блок“ вылын процесс

Март 2 лунō, 12 часын,
Москваын, Сојузјас домса
Октябрскōй залын, ССР
Сојузса Верховнōй Судлōн
Военнōй Коллегіја вога
судебнōй заседаніејын за-
водітис Бухарінлыс, Ры-
ковлыс, Јагодалыс, Крес-
тінскілыс, Раковскілыс,
Роженголцлыс, Івановлыс,
Черновлыс, Грінколыс, Зе-
ленскілыс, Бессоновлыс,
Ікрамовлыс, Ходжаевлыс,
Шаранговічлыс, Зубарев-
лыс, Булановлыс, Левін-
лыс, Плетневлыс, Казаков-
лыс, Максимов-Фіковскі-
лыс, Кр'учковлыс делō
відлалōм, кодјас мыжавсō-
ны рōдіналы изменаын,
шпіонажын, диверсіјајасын,
террорын, вредітелствоын,
СССР-лыс военнōй вынōр
орōдōмын, [Сōветскōй Со-
јуз вылō іностраннōй госу-
дарствојаслыс военнōй ус-
кōдчōм провоцірујтōмын
да кодјас пуктылісны ас-
ланыс могōн СССР-ын
существујтыс социалист-
ическōй общественнōй да
государственнōй строј пут-
кылтōм да капиталізм вōс-
становітōм, буржуазіјалыс
власт вōстановітōм, мōд-
ногōн-кō сіјō преступленіе-
јасын, кодјаскōс урчītōма
РСФСР Уголовн. Кодекслōн
58—1а, 58—2, 58—7, 58—8,
58—9 да 58—11 статта-
сын, а мыжаланајаскōс Іва-
новс, Зеленскіјс да Зуба-
ревс, сыс кынці, прес-
тупленіејасын, кодјаскōс
урчītōма РСФСР УК 58—13
статтаын.

Судлōн состав—предсе-
дательствујтыс СССР Вер-
ховнōй Суд Военнōй Кол-
легіјаса председател ар-
мојенјуріст В. В. Улріх, суд-
са шленјас Военнōй Кол-
легіјаса председателс

вежыс—корвојенјуріст І.
О. Матулевіч, диввојенјурі-
ст Б. І. Іевлев да суд-
са запаснōй шлен—брігво-
јенјуріст І. М. Зыр'анов.

Обвініненіе поддєржі-
вајтō ССР Сојузса Проку-
рор А. Ја. Вышінскіј.

Мыжаланајас Левіныс,
Плетневыс да Казаковыс
кынці зашщітнікјасыс отка-
жітчісны.

Став мыжаланајас, мы-
жалана Крестінскіјыс кын-
ці, тырвыјō прізнајтōны
аснысō мыжаōн налы пред-
јавітōм мыжасын.

Перерыв бōрын суд за-
водітис мыжаланајаскōс до-
просітōм. Медвојцаōн до-
просітō мыжалана Бессо-
нов.

Март 2 лунса рытја за-
седаніе вылын допросітōны
мыжаланајас Іванов да Зу-
барев. Рытја заседаніе
вылын допросітōны мы-
жаланајас Раковскіј да Ры-
ков.

Март 3 лунса асја засе-
даніе вылын допросітōны
мыжаланајас Іванов да Зу-
барев. Рытја заседаніе
вылын допросітōны мы-
жаланајас Раковскіј да Ры-
ков.

Март 4 лунō допросіт-
ōны мыжаланајас Шаран-
говіч да Роженголц.

* * *

Октябрскōй залын, кōн
мунō антисōветскōй „право-
троцкістскōй блок“ вылын
процесс, прісудствујтōны
столицаса заводјасыс да
фабрикајасыс рабочōјјас,
Сōветскōй обществен-
ностлōн, Краснōй Арміја-
лōн представітелјас. Пас-
кыда представітōма сōвет-
скōй да іностраннōй прес-
са. Прісудствујтōны дипло-
матическōй корпусса шленјас

Понјаслы понјаслōн і смерт

Кōрткерōс НСШ-са ве-
лōдчысјас редакціјаō мō-
дōдōм пісмōын гіжōны:

— „Міян сōлōмјас тыр
виставны вермытōм лōглу-
нōн фашистскōй бандітјас
дорō. Мі корам Верховнōй
Судōс лылыны тайō фашист-
скōй гадінајаскōс. Фашистскōй
мортвысјасы абу места
сōветскōй му вылын. Пон-
јаслы—понјаслōн і смерт.“

Тайō гōлōсыс сōветскōй
странаса став ужалыс јōз-
лōн, најō асланыс мītінјас
вылын једінодушнōја тре-
бујтōны чістітны сōветскōй
му тайō омерытєлнōй гад-
јассыс. Сōветскōй народ
право-троцкістскōй заго-
воршщікјас гнуснōй замы-
селјаслы, ужлы вочакывјōн
кыпōдō ассыс політєчес-
кōй да производственнōй
актївностсō, нōшта јонжы-
ка топōдчō партіја да
Сталін јорт гōбр.

Кулōмдін тіпографіјаса да
лєспродторгса ужалысјас
једінодушнōја заявляјтōны
— „Мі корам Сōветскōй Су-
дōс вōчны медга чорыд
пріговор—весавны сōвет-
скōй му вылыс право-троц-
кістскōй гадјаскōс.

Мі ескōдам партіјаōс,
Сōветскōй правітелствоōс
да дōна вожд Сталін јор-

тōс, мыј врагјаслōн быд сї-
кас угласōмјас вылō воча-
кывјōн нōшта јонжыка то-
пōдчам коммунистическōй
партіја гōбр, сōветскōй
правітелство гōбр да нōш-
та вылōжык кыпōдам рево-
лүціоннōй суелун“.

Вічін среднєй школаса
велōдчысјас да велōдчысјас
шуōны;

— Ог сетōй врагјаслы
мырдфныны міянлыс сво-
боднōй, шуда олōм.

Јемдін МТС-са тракто-
рістјас да ужалысјас сетōны
наказ асланыс депутатлы,
СССР Верховнōй Суд Во-
еннōй Коллегіјаса предсе-
датель Улріх јортлы—лоны
пōшщадатōмōн право-троц-
кістскōй ізменнікјас дорō,
ставнысō најōс суфītны—
лыјлōмō.

Ташōм гōлōсыс сōветскōй
народлōн. Сылōн скōрлу-
ныс беспощаднōй.

Сōветскōй народ оз сет
некодлы мырдфныны ассыс
шуда социалистическōй рō-
діна.

Отв. редактор

Г. І. ТОРЛОПОВ.

Обвіненіјелōн формула

Следствіејас лыддō уста-
новітōмōн, мыј:

1. 1932—33 војасын СССР
дінō враждебнōй іностран-
нōй государствојаслōн раз-
ведкајас заданіе серті тайō
делō кузаыс мыжаланајасōн
вōлі лōсōдōма „право-троц-
кістскōй блок“ нїма заго-
воршщіческōй группа, коді
сувтōдіс аслас целōн іно-
страннōй государствојаслы
полза вылō шпіонаж, вреді-
телство, диверсіјајас, тер-
рор, СССР-лыс военнōй
вынōр орōдōм, сіјō госу-
дарствојаслыс СССР вылō
военнōй ускōдчōм провоці-
рујтōм, СССР-лыс пораже-
ніе, СССР-ōс јуклōм да
сыс Украина, Белоруссіја,
Средне-Азіатскōй республі-
кајас, Грузіја, Армєніја,
Азербайжан да дальнєй Во-
стокуын Пріморје индōм іно-
страннōй государствојаслы
полза вылō торјōдōм, мед-
бōрын, СССР-ын сущест-
ствујтыс социалистическōй
общественнōй да госуда-
рственнōй строј путкылтōм
да СССР-ын капиталізм да
буржуазіјалыс власт вōс-
становітōм.

2. „Право-троцкістскōй
блок“ пыріс сношеніејō от-
кымын іностраннōй госу-
дарствојаскōд ассыныс пре-
ступнōй замыселјаскōс олōмō
пōртōм вылō насаң воору-
жоннōй отсōг получītōм
могыс.

3. „Право-троцкістскōй
блок“ дугдывтōг занїмајт-
чїс сіјō государствојасыс
пōлза вылō шпіонажōн,
іностраннōй разведкајаскōс
зев важнōй государственнōй
секретнōй свєдєніејаскōн
снабжајтōмōн.

4. „Право-троцкістскōй
блок“ дугдывтōг пōртліс

олōмō вредітелскōй да дї-
версіоннōй актјас социалист-
ическōй строітелство унасі-
кас јукōнјасын (промыш-
ленностын, візму овмōсын,
кōрттуј транспорт вылын,
фіансјас, коммунальнōй ов-
мōс јукōны да с. в.).

5. „Право-троцкістскōй
блок“ котыртіс вел уна тер-
рорістическōй акт ВКП(б)-са
да сōветскōй правітелство-
са вескōдлысјасы паныд
да пōртіс олōмō террорі-
стическōй актјас Г. М. Кі-
ровлы, В. Р. Менжінскіјлы,
В. В. Кузбїшевлы, А. М.
Горкіјлы паныд.

Став мыжаланајасыс улы-
чајтōны кыці свідетелјас
показаніејаскōн, сіці і де-
лōын імеітчыс докумен-
тальнōй даннōјјаскōн да ве-
ществєннōй доказатель-
ствојаскōн да тырвыјō прі-
знајтисны аснысō мыжаōн
налы предјавітōм мыжја-
сын.

Ізложітōм подув вылын,
мыждысōны:

1) Бухарін Ніколај Іва-
новіч, чужлōма 1888 воын;

2) Рыков Алексєј Іва-
новіч, чужлōма 1881 воын;

3) Јагода Генріх Грігор-
јевич, чужлōма 1891 воын;

4) Крестінскіј Ніколај
Ніколајевич, чужлōма 1883
воын;

5) Раковскіј Хрістіан
Георгіевич, чужлōма 1873
воын;

6) Роженголц Аркадіј
Павлович, чужлōма 1889
воын;

7) Іванов Владімір Іва-
новіч, чужлōма 1893 воын;

8) Чернов Міхаїл Алек-
сандровіч, чужлōма 1891
воын;

9) Грінко Грігоріј Федо-
рович, чужлōма 1890 воын;